

Cahangir Qarayev

*Fortepianō
üçün sonata*

Джахангир Гараев

*Соната для
фортепиано*

CAHANGİR QARAYEV

**FORTEPIANO ÜÇÜN
SONATA**

*Fərhad Bədəlbəylinin və
Tərlan Seyidovun redaktəsi ilə*

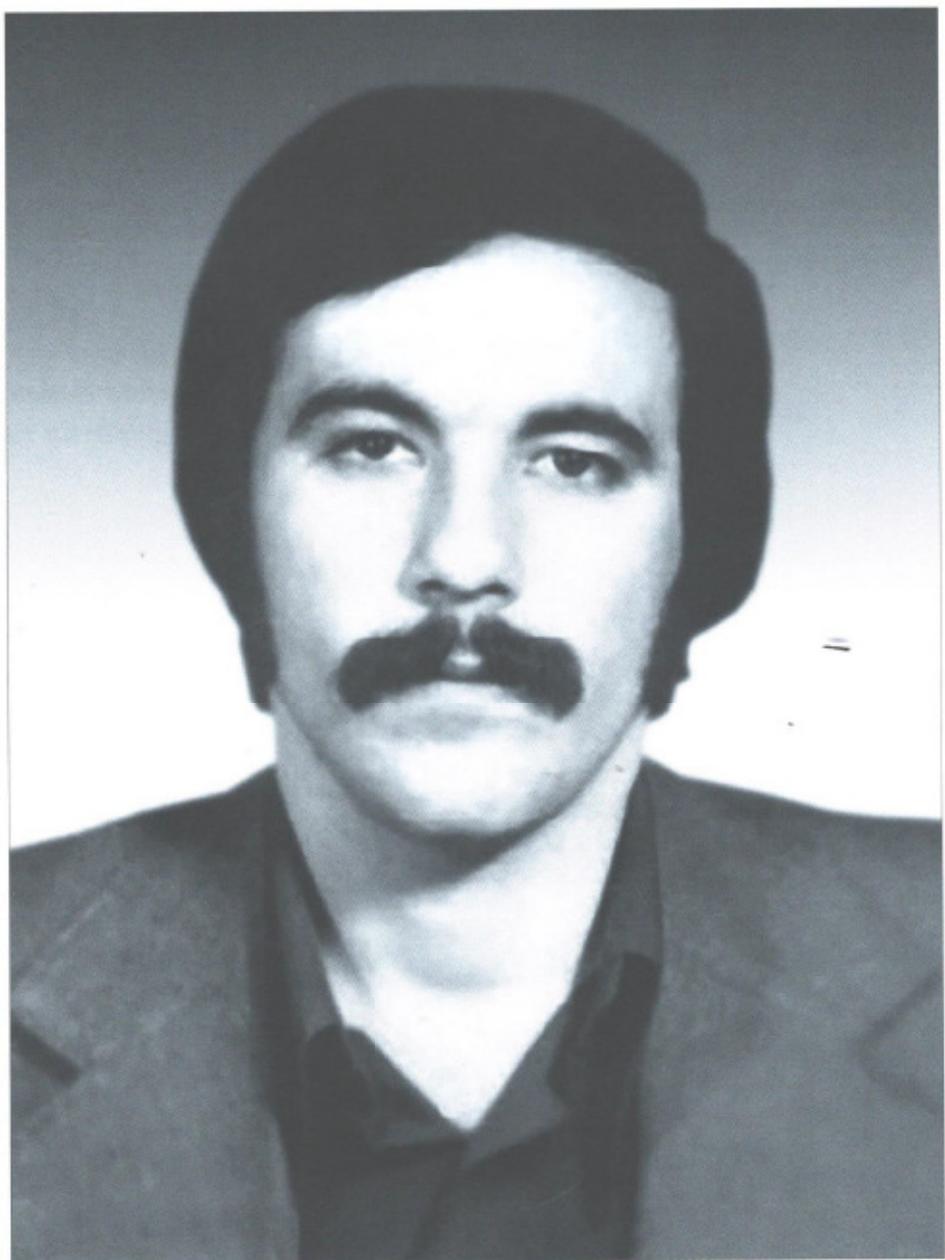
ДЖАХАНГИР ГАРАЕВ

**СОНАТА
ДЛЯ ФОРТЕПИАНО**

*Под редакцией Фархада Бадалбейли
и Тарлана Сейдова*



BAKİ-2015



CAHANGİR QARAYEV

FORTEPİANO ÜÇÜN SONATA

*Fərhad Bədəlbəylinin və
Tərlan Seyidovun redaktəsi ilə*

ДЖАХАНГИР ГАРАЕВ

СОНАТА ДЛЯ ФОРТЕПИАНО

*Под редакцией Фархада Бадалбейли
и Тарлана Сейдова*

«TƏHSİL»
BAKİ-2015

Qarayev Cahangir

Q21 Fortepiano üçün sonata. I nəşr. Fərhad Bədəlbəylinin və Tərlan Seyidovun redaktəsi ilə. Bakı, «Təhsil», 2015, 72 səh.

Гараев Джахангир

Г21 Соната для фортепиано. I издание. Под редакцией Фархала Бадалбейли и Тарлана Сеидова. Баку, «Тəhsil», 2015, 72 стр.

Q **4905000000** 2015
053

© «Təhsil», 2015

PİANOÇU, BƏSTƏKAR, PEDAQQOQ

11 fevral 2015-ci il Azərbaycan fortepiano və bəstəkarlıq məktəbinin parlaq nümayəndələrindən biri – Cahangir Mürsəl oğlu Qarayevin 65 yaşı tamam olacaqdı (1950-2013). C.Qarayev Bakıda tibb sahəsinin görkəmli xadimləri olan Mürsəl Qarayev ilə Böyükxanım Nəzirovanın ailəsində dünyaya göz açmışdı. Hələ uşaqlıq çağlarından o, valideynlərinin professional maraqlarına rəğmən, musiqi sənətinə sevgi bəsləyən insanların əhatəsində, doğma əmisi, görkəmli bəstəkar və ictimai musiqi xadimi Qara Qarayevin şəxsiyyətinə xüsusi hörmət bəslənilən bir mühitdə boy atmışdı. Bu isə onun həyat yolunu həll edən vacib amil oldu.

Cahangir Qarayev Azərbaycan fortepiano məktəbinin banilərindən biri, respublikanın Xalq artisti, professor Mayor Rafailoviç Brennerin sinfında professional musiqi təhsili almışdır. Gənc musiqiçinin yaradıcılıq bioqrafiyasında məşhur professorun sinfında aldığı təhsil illəri on möhsuldar yaradıcı dövr olmuşdur. Həmin unudulmaz illərdə M.Brennerin assistenti kimi çalışan bu misraların müəllifinin xatirəsində daha bir həqiqət canlanır: üslubca çoxəhətli, həcməcə geniş olan pianoçu repertuarını qavramaqla bərabər, gənc C.Qarayev bəstəkar yaradıcılığı sahəsində də öz qüvvəsini müvaffəqiyyətlə sinayır. O zamanlar Q.Qarayevin sinfında tam təhsil keçmiş əmisi oğlu Fərəc Qarayevin təsiri altında Cahangir ənənəvi konservatoriya programı ilə yanaşı, yeni Vyana bəstəkarlıq məktəbinin baniləri – Arnold Şönberq, Anton Vebern və Alban Berqin sənətini də öyrənir. XX əsrin ilk rübündə yaranan yeni estetik prinsiplərin və böyük bəstəkarımız Q.Qarayevin yaradıcılığının öyrənilməsi maraqlı nəticələr verir. Yaradıcılıq yoluna yenica qədəm qoymuş gənc bəstəkar bir sira fortepiano əsərlərini ərsəyə gətirir və bu musiqidə yetkin musiqi romantizminin ənənələri ilə əlaqə özünü bürüza verir.

Öz təhsilini musiqi klassikasının on kamil nümunələri əsasında alan C.Qarayev caz sənətini də ciddi surətdə öyrənməyə başlayır.

Onun maraq və axtarışları özünün yaratdığı və rəhbərlik etdiyi "Cürbəcür" qrupunun fəaliyyətində gerçəkləşir. Böyük rəğbat qazanmış həmin heyətin repertuarına müasir Azərbaycan bəstəkarlarının caz əsərləri daxil idi.

Onunla bir dost kimi təmasda olan Fərhad Bədəlbəyli həmin illəri belə xatırlayır: "Axşamlar Cahangirin mənzilində toplaşaraq C.Parkerin, C.Koltreynin, E.Fisceraldın son lent yazılarını dinləyərdik. Onunla ünsiyyət olduqca maraqlı idi, o bizi bu musiqiya cəlb edir və əsl musiqiçi kimi mənəvi dəyərlərlə yaşıyordu". 2013-cü ildə Bakı Caz mərkəzində C.Qarayevin xatira gecəsində hörmətli bəstəkarımız Firəngiz Əlizadə isə öz çıxışında belə xatırlayır: "Biz Cahangir Qarayevlə bir oxumuşuq. O, həmişa bizdən bir addım irəlidə idi. Müxtəlif sahələrdə baş verənlərdən, musiqi aləmindəki yeniliklərdən həmişə agah olan, olduqca ağıllı və çox mütləcə etniş idи. Həmişə yeniliklərə meyil edirdi. Bir dəfə Cahangirin qeyri-adi musiqi ifa etməsindən xəbər tutduq, o zamanlar isə Bakıda elektron musiqi nadir hal hesab edilirdi. Mən onun konseretine getdim və dinlədiyim musiqidən o qədər emosional tasırləndim ki, sadəcə özüm üçün bir resenziya yazmaq qərarına gəldim. Bir müddət sonra bu yazım qazetdə dərc olundu və məqaləni oxuduqdan sonra Cahangir mənə dedi: "Mənim bəstələrimi necə də dəqiq təyin etmisen! Bunlar, həqiqətən də, labirintlardır! Və bəzən heç özüm də onlardan çıxmağı bacarmırıam".

C.Qarayevin yaradıcılığında 1976-cı ildə bəstələnmiş Fortepiano sonatası xüsusi yer tutur. Burada sonata formasının sərbəst təfsiri bəstəkarın bədii təfəkkürünün dərin milli zəmininə əsaslanır. Əsərə xas monosentrizm (üç hissənin hər biri yeganə bir mövzu əsasında qurulur) sonata forması qanunlarının olmaması ilə əlaqədardır. Sonatada nəinki ifadə vasitələri və forma detalları səviyyəsində, bundan daha da miqyaslı surətdə – musiqi dramaturgiyası səviyyəsində müğəmin üslub qanuna uyğunluqları ilə bağlılıq üzə çıxır.

Bu sonata müəllifin ifasında ilhamlı bir improvisə tək səslənmişdir. Musiqini uzatmaq bacarığına malik ifaçı-müəllif bir obrazın mühiti ilə məhdudlaşaraq, dirləyici diqqətini yeni təfsilatlarla fasılısız olaraq cəmləşdirirdi. Müəllif öz sonatasını müsbət mənada virtuoz-casına ifa edərək, həqiqi pianoçu məharətini nümayiş etdirirdi. Lakin bu, məqsədin özü deyil, bədii ideyanın ifadəsi üçün vasitə idi. Bəstəkarın başqa əsərlərindən “Anlar və impulslar”, “Neqativlər” adlı fortepiano pyesləri silsilələrini qeyd etmək olar.

Cahangir Qarayev – istedadlı və axtarış-lara meyilli musiqiçi kimi tanınıb, xarici və Azərbaycan bəstəkarlarının fortepiano üçün neçə-neçə müasir üslublu əsərlərinin ilk ifaçısı olmuşdur. Xüsusən də Fərəc Qarayevin əsərlərini fəal təbliğ etmişdir. Onların sırasında Cahangirin müəllimi olmuş professor M.Brennerin xatırmasına həsr edilən fortepiano ilə kamera orkestri üçün Konsert vardır. Cahangir bu konsertin həm ifaçısı, həm də onun fortepiano partiyasının redaktoru olmuşdur. Konsertin ən səciyyəvi cəhətlərindən biri barokko (Bax, Vivaldi, Teleman, Marçello və b.) və caz musiqisinin təzadlı üslub komponent-lərinin, eləcə də XX əsr bəstəkarlıq üsullarının kəskin qarşılaşdırılmalarıdır. Əsərin ilk ifaçısı C.Qarayev onun yarışma-konsert kəskinliyini nəzərə çatdıraraq və buna bir qədər ironik ikimənalılıq verərək, əsərin üslub qarşılaşdırılmalarını aydın şəkildə təqdim edə bilmişdir.

Pianoçunun ifa etdiyi, F.Qarayev tərəfindən bəstələnmiş digər əsər – iki ifaçı üçün Sonatadır. Əsər iki Azərbaycan pianoçusu – Cahangir Qarayev ilə Akif Abdullayevin ifaçı keyfiyyətləri nəzərə alınaraq bəstələnmişdir. Əsərin 1980-ci ildə Moskvada Ümumittifaq “Melodiya” şirkəti tərəfindən gerçəkləşdirilmiş səs yazısı vardır. Müəllifin özünün söylə-diklərinə əsasən, bu əsərdə ifaçı qarşısına heç bir qlobal ideya və yaxud məsələ qoyulmayışdır. İfaçıların burada vəzifəsi öz daxili aləminə, lirik planda özünü seyretməyə, daxili düşüncələrə qərq olmaqdır. Əsərə epiqraf olaraq Corc Bayronun kəlmələri seçilmişdir: “Mən bu zərif adı sevirəm”. Əsərin əsas

xüsusiyyəti – musiqi dilinin ən müasir vasi-tələrindən, müxtəlif növ fonik effektlərdən istifadə edilməsidir. Burada iki ifaçı növbə ilə iki royalda, zənglərə, vibrafonda və hazırlanmış royalda ifa edir. Əsərin daha bir vacib cəhəti odur ki, ifaçılara improvisasiya və zaman hüdudlarının dəyişilməsi imkanı verilir. Cahangir Qarayev ilə Akif Abdullayevə fasılısız surətdə 4 hissədə ifa edilən bu sonatanın ən yüksək səviyyəli ifasını təqdim etmək nəsib olmuşdur.

Cahangir Qarayev öz proqramlarına geniş üslub diapazonuna malik əsərlərini daxil edərək, geniş konsert fəaliyyəti aparmışdır. 1970-ci illərdə o, müxtəlif musiqi tədbirlərində – 1973-cü ildə Alma-Atada keçirilən “Asiya və Afrika ölkələrinin musiqi tribunası”, 1975-ci ildə Tbilisidə keçirilən “Zaqafqaziya baharı” festivallarında iştirak etmişdir. 1981-ci ildə Bəstəkarlar İttifaqının zalında müasir eksperimental elektron musiqisindən ibarət konsert vermişdir (bu barədə “Bakı” və “Molodёжь Азербайджана” qəzetlərində resenziyalar vardır). 1984-cü ildə C.Qarayev ilə birlikdə viola ifaçısı Dmitriy Seyidzadənin iştirakı ilə qədəm musiqi konserti keçirilmişdir. Tədbirin proqramına Johann Xristian Baxın viola üçün do minor konserti, Covanni Batista Bononçinin və Jan-Pol Ejid Martininin sonataları daxil idi. Onun repertuarında fransız bəstəkarlarının da – Moris Ravelin konsertləri (onlardan sol major konsertində dəfələrlə ona müşayiət etmişəm), Debüssinin “Sevinc adası”, Olivye Messianın pyesləri də mühüm yer tuturdu.

C.Qarayev ifaçılıqla yanaşı, Azərbaycan Dövlət Konservatoriyasının ixtisas piano kafedrasında pedaqoji fəaliyyət də aparmışdır. O öz pedaqoji fəaliyyətinə Azərbaycanın Xalq artisti professor Rauf Atakişiyevin sinfində assistentura-stajirovka təhsilini başa vurduqdan sonra dərhal başlamışdır. Onun geniş musiqi bilgi dairəsi tədris fəaliyyətində də özünü bürüzə vermişdir. Pianoçunun tələbələrindən biri Arzu Rzayeva belə xatırlayır: “Cahangir Mürsəloviçin rəhbərliyi altında mən bir çox bilgiləri öyrəndim və bu da forma, janr və səciyyə etibarilə ən müxtəlif əsərləri üslub və dramaturji baxımdan dürüst və bütöv qur-

mağə kömək etdi. O öz tələbələrinin ifaçı repertuarına ən müxtəlif fortepiano əsərlərini, qədim barokko üslubundan, Vyana klassiklərinin musiqisindən başlayaraq romantizm, impressionizm, neoklassisizm dövrlərinədək və müasir musiqi avanqardı üslublarınınadək əsərləri daxil edirdi. Azərbaycan bəstəkarlarının fortepiano əsərlərinin daxil edilməsi də mütləq idi”.

1981–1984-cü illər ərzində C.Qarayevin pedaqoji və ifaçılıq fəaliyyəti Seneqalın pay-

taxtı olan Dakar şəhərində keçmişdi və oraya musiqiçi SSRİ-nin Mədəniyyət Nazirliyinin müqaviləsinə əsasən konservatoriyada işləmək məqsədilə ezamiyətə yollanmışdı.

Cahangir Qarayev milli musiqi mədəniyyəti tariximizə geniş profilli parlaq musiqiçi, parlaq virtuoz-pianoçu, yüksək professional pedaqoq kimi daxil olmuşdur. Daim yaradıcı axtarışlara meyil edərək, bütün həyatını musiqiyə sədaqətlə xidmətə həsr etmişdir.

Tərlan Seyidov,
*Ü.Hacıbəyli adına Bakı Musiqi Akademiyasının
professoru, Əməkdar incəsənət xadimi,
sənətşünaslıq doktoru*

ПИАНИСТ, КОМПОЗИТОР, ПЕДАГОГ

11 февраля 2015 года исполнилось бы 65 лет одному из ярких представителей азербайджанской фортепианной и композиторской школы Джахангир Мурсал оглу Гараеву (1950-2013). Родился он в городе Баку в семье видных деятелей медицины Мурсала Гараева и Беюкханум Назировой. С детства был окружен атмосферой любви к музыкальному искусству. Рос и развивался в среде, отмеченной особым пietетом к личности его дяди – знаменитому композитору и музыкально-общественному деятелю Кара Караеву. И это предопределило его жизненный путь.

Джахангир Гараев получил прекрасное музыкальное образование в классе одного из основателей азербайджанской фортепианной школы, народного артиста республики, профессора Майора Рафаиловича Бреннера. В творческой биографии молодого музыканта время обучения у знаменитого профессора стало наиболее творчески продуктивным. В те незабываемые годы автору этих строк, являвшемуся ассистентом М.Бреннера, довелось быть свидетелем того, что наряду с освоением обширного по объему и разнообразного по стилистике пианистического репертуара, он довольно успешно пробует свои силы и в композиторском творчестве. Под влиянием своего двоюродного брата Фараджа Гараева, к тому времени успешно закончившего в композиторском классе своего отца Кара Караева полный курс обучения, Джахангир, наряду с традиционной консерваторской программой, осваивает искусство основателей новой венской композиторской школы – Арнольда Шёнберга, Антона Веберна и Альбана Берга. Результатом постижения исторически сложившихся в первой трети XX века их эстетических принципов, в совокупности с изучением творчества азербайджанского мэтра Кара Караева, явились многочисленные фортепианные опусы начинающего композитора, в которых оказывается связь с традициями позднего музыкального романтизма.

Получив образование на лучших образцах музыкальной классики, Джахангир всерьёз взялся за изучение джаза. Его интерес реализовался в руководимой им группе «Джурбаджур», которая пользовалась большой популярностью. В её репертуар вошли джазовые произведения современных азербайджанских композиторов.

Фархад Бадалбейли о совместных годах общения с ним вспоминал: «Вечерами мы собирались у него послушать самые последние записи Паркера, Колтрейна, Фицджеральд. Он манил нас, с ним всегда было интересно и он жил, как истинный музыкант, духовными ценностями». А вот отрывок из выступления Франгиз Ализаде на вечере памяти Джахангира Гараева в Джаз-центре в 2013 году: «С Джахангиром Гараевым мы вместе учились. И всегда он был на шаг впереди. Он знал обо всем, что происходило в мире музыки, был невероятно начитан, умен. Он стремился сделать что-то новое. И как-то мы узнали, что Джаник исполняет необычную музыку, ведь электронная музыка тогда была редкостью в Баку. Я посетила его концерт. И была настолько эмоционально воодушевлена от услышанного, что решила написать рецензию. Так просто, для себя. Позже эту рецензию напечатали в газете. И когда Джахангир прочитал статью, он сказал: «Какое же точное ты дала определение моим композициям! Это действительно лабиринты! И иногда я сам не могу выбраться из них».

В его творчестве особое место принадлежит Фортепианной сонате, написанной в 1976 году. В ней свободная трактовка сонатной формы основана на глубинной национальной почвенности художественного мышления композитора. Специфический для этого сочинения моноцентризм (каждая из трех частей основана на единой теме) связан с отсутствием канонов сонатной формы. В сонате уже не только на уровне

языковых средств, деталей формы, а более масштабно – на уровне музыкальной драматургии – выявляется связь с мугамными стилистическими закономерностями.

Соната в авторском исполнении прозвучала как вдохновенная импровизация, в которой он, обладая способностью длить музыку, долго оставаясь в сфере одного образа, непрерывно поддерживал слушательский интерес всё новыми подробностями. Свою сонату он исполнял виртуозно в самом лучшем смысле этого слова, демонстрируя настоящее пианистическое мастерство, однако не как самоцели, а как средства для выражения художественного замысла. Среди других известных сочинений отметим циклы пьес «Мгновения и импульсы» и «Негативы».

Джахангир Гараев – талантливый и ищущий музыкант, не раз был первым интерпретатором ряда новых современных произведений для фортепиано, как зарубежных, так и азербайджанских композиторов. В частности, он активно пропагандировал сочинения Фараджа Гараева. Среди них – Концерт для фортепиано и камерного оркестра, посвященный учителю Джахангира – профессору М.Р.Бреннеру. Джахангир явился не только исполнителем, но и редактором фортепианной партии этого сочинения. Одним из наиболее характерных свойств Концерта является резкое противопоставление контрастных стилевых компонентов музыки барокко (Бах, Вивальди, Телеман, Марчелло и др.), композиционных приемов XX века и... джаза!. Пианисту удалось в яркой форме подать стилистические столкновения сочинения, придавая ему броскость концерта-соревнования, не лишенного иронической двусмысленности.

Другое озвученное пианистом произведение Фараджа Гараева – Соната для двух исполнителей. Она была написана для и в расчёте на исполнительские качества двух азербайджанских пианистов – Джахангира Гараева и Акифа Абдуллаева. Запись этого произведения в 1980 году выпущена в Москве Всесоюзной фирмой «Мелодия».

По словам самого автора, он не ставил в этом сочинении никаких глобальных проблем. Задача исполнителей заключается в погружении в себя, лирическом самосозерцании, внутреннем размышлении. Эпиграфом к Сонате стали слова Джорджа Байрона: «Я люблю это нежное имя». Особенностью этого сочинения является использование самых современных средств музыкального языка, а также всякого рода фонические эффекты. Двое исполнителей поочередно играют на двух роялях, колоколах, вибрафоне и препарированном (подготовленном) рояле. Важной особенностью этого сочинения является предоставление исполнителям возможности импровизации, изменения временных границ. Джахангир Гараев вместе с Акифом Абдуллаевым оказались на высоте взятой ими задачи на протяжении исполнения всех идущих без перерыва четырех частей сочинения.

Джахангир Гараев вел обширную концертную деятельность, включая в свои программы музыкальные произведения широкого стилевого диапазона. В 70-е годы прошлого века участвовал на различных фестивалях: в 1973 году – «Музыкальная трибуна стран Азии и Африки» в Алма-Ате и в 1975 году – «Закавказская весна» в Тбилиси. В 1981 году в зале Союза композиторов им был дан концерт современной экспериментальной электронной музыки (имеются рецензии в газетах «Баку» и «Молодёжь Азербайджана»). В 1984 году состоялся концерт старинной музыки совместно с Дмитрием Сеидзаде (альт). В программу входили концерт для альта до минор Иоханна Христиана Баха, сонаты Джованни Батисты Бонончини и Жан-Поля Эжида Мартини. В его репертуаре и произведения французских композиторов: оба концерта Мориса Равеля (один из них – соль-мажорный – мне доводилось неоднократно ему аккомпанировать), «Остров радости» Клода Дебюсси; пьесы Оливье Мессиана.

Наряду с исполнительской Дж.Гараев успешно вёл и педагогическую деятель-

ность на кафедре специального фортепиано Азербайджанской консерватории, которую начал после завершения обучения в ассистентуре-стажировке в классе народного артиста Азербайджана профессора Рауфа Атакишиева. Его широкий музыкальный кругозор проявился и в преподавании. «Под руководством Джахангира Мурсаловича, – пишет одна из его учениц Арзу Рзаева, – я учились многому, что помогало стилистически верно и драматургически целостно воссоздавать самые разные по форме, жанру и характеру музыкальные произведения. Он включал в исполнительский репертуар своих студентов самые разные фортепианные произведения, начиная от старинной музыки эпохи барокко, венских классиков, эпохи романтизма, импрессион

низма, неоклассицизма, до современного музыкального авангарда. Обязательными были и фортепианные сочинения азербайджанских композиторов».

Несколько лет, с 1981 по 1984 год, его педагогическая и музыкально-исполнительская деятельность проходила в столице Сенегала городе Дакаре, куда был командирован для работы в консерватории по контракту Министерства культуры СССР.

Джахангир Гараев прочно вошел в историю национальной музыкальной культуры как яркий музыкант широкого профиля, блестящий пианист-виртуоз, высокопрофессиональный педагог. Находясь в постоянном творческом поиске, он всю свою жизнь посвятил преданному служению Музыке.

Тарлан Сейдов,
*профессор Бакинской музыкальной академии
имени Узеира Гаджибейли,
заслуженный деятель искусств,
доктор искусствоведения*

S O N A T A

(1976)

Allegro con moto continuo ($\text{♪}=\text{♪}$)

I

Cahangir Qarayev.
(1950 - 2013)

The musical score consists of five staves of music for piano. Staff 1 (treble clef) starts with *mp* dynamics and a sixteenth-note pattern. Staff 2 (bass clef) starts with *pp* dynamics. Staff 3 (treble clef) features a continuous eighth-note bass line. Staff 4 (bass clef) shows a harmonic progression from $\text{F}^{\#}\text{A}^{\#}\text{C}^{\#}\text{E}^{\#}$ to $\text{G}^{\#}\text{B}^{\#}$. Staff 5 (treble clef) shows a harmonic progression from $\text{D}^{\#}\text{F}^{\#}\text{A}^{\#}\text{C}^{\#}$ to $\text{E}^{\#}\text{G}^{\#}\text{B}^{\#}\text{D}^{\#}$. The score is divided into two sections by a vertical dashed line.

2

Musical score for piano, page 2, featuring four staves of music:

- Staff 1 (Treble Clef):** Starts with a sixteenth-note pattern. The bass staff has a sustained note.
- Staff 2 (Bass Clef):** Continues the sixteenth-note pattern from Staff 1.
- Staff 3 (Treble Clef):** Starts with a sixteenth-note pattern. The bass staff has a sustained note.
- Staff 4 (Bass Clef):** Continues the sixteenth-note pattern from Staff 3. Measure 4 includes a bass clef change to C-clef and a key signature change to B-flat major.

Measure 4 contains a bass clef change to C-clef and a key signature change to B-flat major.

A page of sheet music for piano, featuring five staves of musical notation. The music is in common time and consists of measures 3 through 7. The key signature changes from G major (one sharp) to F major (no sharps or flats) at the beginning of measure 3. Measure 3 starts with a treble clef, a G major key signature, and a bass note. The bass staff uses a bass clef and a C major key signature. Measure 4 begins with a treble clef and a F major key signature. Measure 5 begins with a bass clef and a F major key signature. Measure 6 begins with a treble clef and a F major key signature. Measure 7 begins with a bass clef and a F major key signature.

4

Musical score for piano, page 4. The score consists of four systems of music. The top system has two staves: treble and bass. The bass staff features a sustained note with a fermata, followed by a dynamic instruction "sust" above a bass note, and a sustained note below it. The middle systems also have two staves each, with various notes and dynamics, including a dynamic instruction "mf" in the bass staff of the second middle system.

Musical score page 5, featuring four staves of music for piano. The top staff uses a treble clef and a key signature of one flat. The second staff uses a bass clef and a key signature of one flat. The third staff uses a treble clef and a key signature of one flat. The bottom staff uses a bass clef and a key signature of one flat. Measure 5 begins with a series of eighth-note patterns. The second staff includes a dynamic marking f and a performance instruction "2 1 5 4". The third staff includes a dynamic marking f and a performance instruction "2 1 3 1". The fourth staff concludes with a dynamic marking p . Measures 6 through 9 show further melodic and harmonic development across the staves.

6



Musical score page 6, measures 3-4. The top staff continues its eighth-note pattern. The bottom staff begins with a bass note followed by a sustained note. Measure 4 includes a dynamic instruction *sforzando* and a fermata over the bass note.

Musical score page 6, measures 5-6. The top staff shows a rhythmic pattern of eighth and sixteenth notes. The bottom staff has a bass note with a fermata. The instruction *articolando* is written above the staff.

Musical score page 6, measures 7-8. The top staff maintains its eighth-note pattern. The bottom staff features a bass line with a prominent eighth-note pattern and a grace note at the end of measure 8.

The image displays five staves of musical notation for piano, arranged vertically. The notation consists of two staves per system, with the upper staff typically representing the treble clef (G-clef) and the lower staff representing the bass clef (F-clef). The music is written in various key signatures, including major keys like G major and C major, and minor keys like A minor and E minor. The time signature appears to be common time (indicated by a 'C'). The notation includes a variety of note values such as eighth and sixteenth notes, and rests. Measure numbers are present at the beginning of each staff. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a measure number 1. The second staff begins with a bass clef, a key signature of one sharp (F#), and a measure number 1. The third staff begins with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a measure number 8. The fourth staff begins with a bass clef, a key signature of one sharp (F#), and a measure number 8. The fifth staff begins with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a measure number 8. The notation uses standard musical symbols like quarter notes, eighth notes, sixteenth notes, and rests. Measure numbers are placed below the staff lines. The music transitions through different key signatures, likely indicating a change in harmonic context or section.

A musical score for piano, page 8, featuring four staves of music:

- Staff 1 (Treble Clef):** Shows a continuous eighth-note pattern on the top line.
- Staff 2 (Bass Clef):** Shows a bass line with eighth-note patterns.
- Staff 3 (Treble Clef):** Shows a melodic line with sixteenth-note patterns and grace notes.
- Staff 4 (Bass Clef):** Shows a bass line with eighth-note patterns.

The score is in common time and includes measure numbers 8 and 16. The key signature changes from one staff to another, indicating different sections or keys.

Musical score for piano, two staves. Treble staff: eighth-note pairs followed by eighth-note pairs with a sharp. Bass staff: eighth-note pairs followed by eighth-note pairs with a sharp.

Musical score for piano, two staves. Treble staff: eighth-note pairs with sharps. Bass staff: eighth-note pairs with sharps.

Musical score for piano, two staves. Treble staff: eighth-note pairs with sharps. Bass staff: eighth-note pairs with sharps. Key signature changes to three flats at the end of measure 6.

Musical score for piano, two staves. Treble staff: eighth-note pairs. Bass staff: eighth-note pairs.

Musical score for piano, two staves. Treble staff: eighth-note pairs. Bass staff: eighth-note pairs. Measure 10 ends with a fermata over the bass staff.

10

Musical score for piano, page 10, measures 5-10. The score consists of two staves. The top staff uses a treble clef and a key signature of five flats. The bottom staff uses a bass clef and a key signature of one flat. Measure 5: Treble staff has eighth-note pairs. Bass staff has eighth-note pairs. Measure 6: Treble staff has eighth-note pairs. Bass staff has eighth-note pairs. Measure 7: Treble staff has eighth-note pairs. Bass staff has eighth-note pairs. Measure 8: Treble staff has eighth-note pairs. Bass staff has eighth-note pairs. Measure 9: Treble staff has eighth-note pairs. Bass staff has eighth-note pairs. Measure 10: Treble staff has eighth-note pairs. Bass staff has eighth-note pairs.

12

A musical score for piano, consisting of five staves of music. The score is in common time and uses a key signature of one flat (B-flat). The top staff shows a treble clef and consists of two horizontal lines of notes. The second staff shows a bass clef and consists of three horizontal lines of notes. The third staff shows a treble clef and consists of two horizontal lines of notes. The fourth staff shows a bass clef and consists of three horizontal lines of notes. The fifth staff shows a treble clef and consists of two horizontal lines of notes. The music features various note heads, stems, and bar lines, with some notes having vertical stems and others having horizontal stems. There are also some rests and ties.

A musical score for piano, consisting of four staves of music. The key signature is three flats, and the time signature is common time. The music is divided into measures by vertical bar lines. The top two staves are for the treble clef (right hand) and the bottom two staves are for the bass clef (left hand). The score includes various musical markings such as grace notes, slurs, and dynamic changes. In the fourth staff, there is a measure where the bass clef staff has a single note followed by a fermata, with a dynamic instruction "8va" above it and "Rit." below it.

14

Musical score for piano, page 14, featuring five staves of music:

- Staff 1 (Treble Clef):** Shows a continuous eighth-note pattern in the upper staff, with a bass note on the first beat of each measure.
- Staff 2 (Bass Clef):** Shows sustained notes and a bass line with eighth-note patterns.
- Staff 3 (Treble Clef):** Shows eighth-note patterns with some grace notes and a bass line.
- Staff 4 (Bass Clef):** Shows eighth-note patterns with grace notes and a bass line.
- Staff 5 (Treble Clef):** Shows eighth-note patterns with grace notes and a bass line. The bass line includes a dynamic marking *Ped.* and a fermata at the end.

The score concludes with a final measure on the fifth staff, marked *poco*, followed by a bass clef and a sharp sign, indicating a key change.

Musical score page 15. The top staff shows a treble clef, a key signature of four sharps, and a common time signature. The bottom staff shows a bass clef, a key signature of three sharps, and a common time signature. The music consists of eighth-note patterns.

II

Largo

con angustia

Musical score page II. The top staff starts with a treble clef and a common time signature. The bottom staff starts with a bass clef and a common time signature. The music includes dynamic markings and slurs.

Musical score page II continuation. The top staff shows a treble clef and a common time signature. The bottom staff shows a bass clef and a common time signature. The music features eighth-note patterns and sustained notes.

Musical score page II continuation. The top staff shows a treble clef and a common time signature. The bottom staff shows a bass clef and a common time signature. The music includes eighth-note patterns and sustained notes.

16

A musical score for piano, consisting of five staves of music. The score is in common time, with key signatures changing throughout. The first staff (treble clef) starts in E-flat major (two flats) and moves to A major (no sharps or flats). The second staff (bass clef) starts in E-flat major and moves to A major. The third staff (treble clef) starts in C major (no sharps or flats) and moves to G major (one sharp). The fourth staff (bass clef) starts in C major and moves to G major. The fifth staff (treble clef) starts in G major (one sharp) and moves to D major (two sharps). The music features various note values, rests, and dynamic markings, including slurs and grace notes.

A page of musical notation for piano, featuring five staves of music. The notation includes various note heads, stems, and beams, typical of classical piano sheet music. The staves are separated by brace lines.

18

Musical score for piano, page 18, featuring five staves of music. The score consists of two systems of measures. The first system begins with a treble clef, a key signature of four sharps, and common time. The second system begins with a bass clef, a key signature of three sharps, and common time. The music includes various note values such as eighth and sixteenth notes, rests, and grace notes. Measure 18 starts with a sixteenth-note pattern in the bass, followed by eighth-note pairs in the treble. Measures 19-20 show more complex harmonic progression with chords and grace notes. The final measure (Measure 21) includes dynamic markings like *rall.*, *rit. molto*, and *8va*, along with a bass note and a bass clef change.

III

19

Allegro bravoura

A musical score for three voices. The top voice is in treble clef, 8/4 time, with dynamic markings 'f' and 'p'. The middle voice is in treble clef, 8/4 time, with dynamic 'f'. The bottom voice is in bass clef, 8/4 time. The score consists of three staves of music with various notes, rests, and dynamic changes.

Musical score page 20, measures 1-4. The score consists of three staves. The top staff uses a treble clef, the middle staff an alto clef, and the bottom staff a bass clef. Measure 1 starts with a rest followed by a melodic line in 3/4 time. Measure 2 begins with a bass line in 2/4 time, followed by a treble line in 2/4 time. Measure 3 shows a bass line in 2/4 time, followed by a treble line in 2/4 time. Measure 4 concludes with a bass line in 2/4 time.

a tempo

Musical score page 20, measures 5-8. The score continues with three staves. The top staff uses a treble clef, the middle staff an alto clef, and the bottom staff a bass clef. Measures 5-8 show a continuous pattern of chords and bass lines, maintaining the 2/4 time signature throughout.

Musical score page 20, measures 9-12. The score continues with three staves. The top staff uses a treble clef, the middle staff an alto clef, and the bottom staff a bass clef. Measures 9-12 show a continuous pattern of chords and bass lines, maintaining the 2/4 time signature throughout.

Musical score page 20, measures 13-16. The score continues with three staves. The top staff uses a treble clef, the middle staff an alto clef, and the bottom staff a bass clef. Measures 13-16 show a continuous pattern of chords and bass lines, maintaining the 2/4 time signature throughout.

A five-line musical score for piano, featuring treble and bass staves. The score consists of five identical measures. Each measure begins with a quarter note followed by a sixteenth-note pattern. The right hand then plays a eighth-note pattern. The left hand provides harmonic support with eighth-note chords. Measure 5 concludes with a melodic line in the bass staff.



Musical score for piano, two staves. Treble staff: Measure 3 starts with a half note followed by a dotted half note. Measure 4 starts with a half note followed by a dotted half note. Bass staff: Measure 3 consists of eighth-note pairs. Measure 4 consists of eighth-note pairs.

Musical score for piano, two staves. Treble staff: Measure 5 starts with a half note followed by a dotted half note. Measure 6 starts with a half note followed by a dotted half note. Bass staff: Measure 5 consists of eighth-note pairs. Measure 6 consists of eighth-note pairs.

Musical score for piano, two staves. Treble staff: Measure 7 starts with a half note followed by a dotted half note. Measure 8 starts with a half note followed by a dotted half note. Bass staff: Measure 7 consists of eighth-note pairs. Measure 8 consists of eighth-note pairs.

The image shows three staves of musical notation, likely for a piano or similar instrument, arranged vertically. The top staff uses a treble clef, the middle staff a bass clef, and the bottom staff another bass clef. The time signature is $\frac{7+3}{16}$, indicated by a large brace over all three staves. The music consists of six measures. Measures 1 and 2 feature eighth-note patterns in the upper voices and eighth-note chords in the lower voices. Measures 3 and 4 show eighth-note chords in the upper voices and eighth-note patterns in the lower voices. Measures 5 and 6 return to the pattern of eighth-note chords in the upper voices and eighth-note patterns in the lower voices. A vertical dashed line is positioned between measure 4 and measure 5.

$\frac{3}{4} \times \frac{3}{16}$

The score is composed of five staves, each with a treble clef, a key signature of one flat, and a common time signature. The music is divided into measures by vertical bar lines. The first measure starts with a quarter note in the treble clef, followed by a sixteenth-note rest. The second measure starts with a sixteenth-note rest in the treble clef, followed by a sixteenth-note note. The third measure starts with a sixteenth-note note in the treble clef, followed by a sixteenth-note rest. The fourth measure starts with a sixteenth-note rest in the treble clef, followed by a sixteenth-note note. The fifth measure starts with a sixteenth-note note in the treble clef, followed by a sixteenth-note rest.

Musical score page 25, featuring four staves of music:

- Staff 1 (Treble Clef):** Shows eighth-note patterns in a 2/4 time signature. The key signature is one flat. Measures 1-2: eighth-note pairs followed by a dotted half note. Measures 3-4: eighth-note pairs followed by a dotted half note.
- Staff 2 (Bass Clef):** Shows sixteenth-note patterns in a 2/4 time signature. The key signature is one flat. Measures 1-2: sixteenth-note pairs followed by a dotted half note. Measures 3-4: sixteenth-note pairs followed by a dotted half note.
- Staff 3 (Treble Clef):** Shows eighth-note patterns in a 8/8 time signature. Dynamics include *f* and *f*. Measures 1-2: eighth-note pairs followed by a dotted half note. Measures 3-4: eighth-note pairs followed by a dotted half note.
- Staff 4 (Bass Clef):** Shows eighth-note patterns in a 8/8 time signature. Dynamics include *f* and *pp*. Measures 1-2: eighth-note pairs followed by a dotted half note. Measures 3-4: eighth-note pairs followed by a dotted half note.

Musical score for three voices (Treble, Alto, Bass) across three staves.

Staff 1 (Treble):

- Measures 1-2: Rests.
- Measure 3: Dynamic *f*. Measures 4-5: Rhythmic patterns of eighth and sixteenth notes.
- Measure 6: Sixteenth-note pattern followed by a measure of rests.

Staff 2 (Alto):

- Measures 1-2: Rests.
- Measure 3: Measure of rests.
- Measure 4: Measure of rests.
- Measure 5: Measure of rests.
- Measure 6: Measure of rests.

Staff 3 (Bass):

- Measures 1-2: Measure of rests.
- Measure 3: Measure of rests.
- Measure 4: Measure of rests.
- Measure 5: Measure of rests.
- Measure 6: Measure of rests.

Performance Instructions:

- Measure 3: Dynamic *f*.
- Measure 6: Dynamic *pp*.
- Measure 7: Dynamic *f*.
- Measure 8: Dynamic *ff*.

ff con ferra

Leđ.

(8^{vog}) 8^{vog}

pp

z 30 sec.

brumeux (dumanlı)

ppp

f

Leđ.

(8^{vog}) 8^{vog}

ppp

z 40 sec.

ppp

ff blokunun birinci hissesinin seslenmesi fonu esasında... vəs.

A musical score for piano. The top staff is in treble clef and 4/4 time, with a dynamic marking "svegliando". The bottom staff is in bass clef and 4/4 time, featuring sustained notes with grace notes. The score consists of two measures.

A musical score for piano, showing two staves. The top staff is in treble clef and the bottom staff is in bass clef. Both staves are in A major (three sharps). Measure 11 starts with a forte dynamic. The right hand plays a sixteenth-note pattern of (F# G# A#) (B# C# D#) (E# F# G#) (A# B# C#) (D# E# F#) (G# A# B#). The left hand provides harmonic support. Measure 12 begins with a forte dynamic. The right hand continues the sixteenth-note pattern from measure 11. The left hand provides harmonic support.

Musical score for piano, page 29, measures 1-4. The score consists of two staves. The top staff is in treble clef, 2+3/16 time, and the bottom staff is in bass clef, 2+3/16 time. Measure 1: Treble staff has eighth-note pairs with grace notes; bass staff has eighth-note pairs. Measure 2: Treble staff has sixteenth-note pairs with grace notes; bass staff has eighth-note pairs. Measure 3: Treble staff has eighth-note pairs with grace notes; bass staff has eighth-note pairs. Measure 4: Treble staff has eighth-note pairs with grace notes; bass staff has eighth-note pairs.

Musical score for piano, page 29, measures 5-8. The score consists of two staves. The top staff is in treble clef, and the bottom staff is in bass clef. Measure 5: Treble staff has a rest followed by a bass note; bass staff has eighth-note pairs. Measure 6: Treble staff has sixteenth-note pairs with grace notes; bass staff has eighth-note pairs. Measure 7: Treble staff has eighth-note pairs with grace notes; bass staff has eighth-note pairs. Measure 8: Treble staff has eighth-note pairs with grace notes; bass staff has eighth-note pairs.

Musical score for piano, page 29, measures 9-12. The score consists of two staves. The top staff is in treble clef, and the bottom staff is in bass clef. Measure 9: Treble staff has eighth-note pairs with grace notes; bass staff has eighth-note pairs. Measure 10: Treble staff has a rest followed by a bass note; bass staff has eighth-note pairs. Measure 11: Treble staff has eighth-note pairs with grace notes; bass staff has eighth-note pairs. Measure 12: Treble staff has eighth-note pairs with grace notes; bass staff has eighth-note pairs.

Musical score for piano, page 29, measures 13-16. The score consists of two staves. The top staff is in treble clef, and the bottom staff is in bass clef. Measure 13: Treble staff has eighth-note pairs with grace notes; bass staff has eighth-note pairs. Measure 14: Treble staff has sixteenth-note pairs with grace notes; bass staff has eighth-note pairs. Measure 15: Treble staff has eighth-note pairs with grace notes; bass staff has eighth-note pairs. Measure 16: Treble staff has eighth-note pairs with grace notes; bass staff has eighth-note pairs.

Musical score page 30, measures 1-2. The score is for two voices (Soprano and Bass) and piano. The key signature changes from $\frac{3}{4}$ to $\frac{2}{4}$. The vocal parts enter with eighth-note chords, followed by eighth-note patterns. The piano part features eighth-note chords and sixteenth-note patterns.

Musical score page 30, measures 3-4. The vocal parts continue with eighth-note patterns. The piano part has eighth-note chords and sixteenth-note patterns. Dynamics include *f*, *po*, and *co*.

Musical score page 30, measures 5-6. The vocal parts continue with eighth-note patterns. The piano part has eighth-note chords and sixteenth-note patterns. Dynamics include *a*, *po*, *co*, *piu*, and *cresc.*

Musical score page 30, measures 7-8. The vocal parts continue with eighth-note patterns. The piano part has eighth-note chords and sixteenth-note patterns.

31

8^{va}

8^{va}-1

$\frac{3}{4}$ $\frac{6}{16}$

$\frac{3}{4}$ $\frac{6}{16}$

Musical score for piano, page 32, featuring four staves of music. The top two staves are in treble clef and the bottom two are in bass clef. The time signature is $\frac{3}{4}$ for the first three measures and $\frac{3}{4}$ for the fourth measure. The key signature changes from A_{\sharp}^{\flat} to B_{\flat} at the beginning of the fourth measure. Measure 1: Treble staff has a quarter note followed by eighth-note pairs. Bass staff has eighth-note pairs. Measure 2: Treble staff has eighth-note pairs. Bass staff has eighth-note pairs. Measure 3: Treble staff has eighth-note pairs. Bass staff has eighth-note pairs. Measure 4: Treble staff has eighth-note pairs. Bass staff has eighth-note pairs.

Nəşriyyat redaktoru *Aida Quliyeva*
Bədii və texniki redaktoru *Abdulla Ələkbərov*
Komüter not qrafikası, məkət və dizayn *Vladislav Kuznetsov*
Komüter tərtibatçıları *Mələk Şimşek, Təhmasib Mehdiyev*
Not yığımının yoxlanılması *Aytən İbrahimova, Fəqan Həsənli*

Çapa imzalanmışdır 19.06.2015. Kağız formatı 60x90 1/8.
Ofset çapı. Fiziki çap vərəqi 9. Sifariş 4. Tiraj 500.
«Təhsil Nəşriyyat-Poliqrafiya» müəssisəsinin
mətbəəsində çap olunmuşdur.
Bakı, AZ 1052, Fətəli xan Xoyski küç., 121^A
Tel.: (+994 12) 567-81-28/29; Faks: (+994 12) 567-82-68
E-mail: tahsil_az@yahoo.com